

Tập đọc Tiếng Việt lớp 4:

Đế mèn bênh vực kẻ yếu

Bài đọc

Một hôm, qua một vùng cỏ xước xanh dài, tôi chợt nghe tiếng khóc tỉ tê. Đi vài bước nữa, tôi gặp chị Nhà Trò ngồi gục đầu bên tảng đá cuội.

Chị Nhà Trò đã bé nhỏ lại gầy yếu quá, người bự những phần, như mới lột. Chị mặc áo thâm dài, đôi chỗ chấm điểm vàng, hai cánh mỏng như cánh bướm non, lại ngắn chùn chùn. Hình như cánh yếu quá, chưa quen mở, mà cho dù có khỏe cũng chẳng bay được xa. Tôi đến gần, chị Nhà Trò vẫn khóc. Nức nở mãi, chị mới kể:

– Năm trước, khi gặp trời làm đói kém, mẹ em phải vay lương ăn của bọn nhện. Sau đấy, không may mẹ em mất đi, còn lại thui thủi có mình em. Mà em ốm yếu, kiếm bữa cũng chẳng đủ. Bao năm nghèo túng vẫn hoàn nghèo túng. Mấy bạn bọn nhện đã đánh em. Hôm nay bọn chúng chẳng tơ ngang đường đe bắt em, vặt chân, vặt cánh ăn thịt em.

Tôi xòe cả hai cẳng ra, bảo Nhà Trò:

– Em đừng sợ. Hãy trở về cùng với tôi đây. Đứa độc ác không thể cậy khỏe ăn hiếp kẻ yếu.

Rồi tôi dắt Nhà Trò đi. Được một quãng thì tới chỗ mai phục của bọn nhện.

(Còn nữa)

Theo Tô Hoài

Chú thích:

- Cỏ xước: loài cỏ quả nhọn như gai, hay bám vào quần áo.
- Nhà trò: loài côn trùng nhỏ họ bướm, thường sống ở bụi rậm.
- Bự: to, dày quá mức.
- Áo thâm: áo màu đen hoặc màu ngả về đen.
- Lương ăn: những thứ dùng làm thức ăn.
- Ăn hiếp: ỷ vào sức mạnh hay quyền thế để chèn ép, bắt nạt kẻ khác.

– Mai phục: nấp sẵn ở nơi kín đáo để đánh bất ngờ.

Nội dung chính: Câu chuyện về chú Dế Mèn đi ngao du khắp nơi. Một hôm chú gặp chị Nhà Trò ngồi khóc. Chị rất yếu ớt, gầy gò. Hỏi ra mới biết chị bị bọn Nhện đánh đập đòi lương thực do mẹ chị vay từ trước. Dế Mèn hứa sẽ bảo vệ chị.

Hướng dẫn trả lời câu hỏi

Câu 1 (trang 5 SGK Tiếng Việt 4)

Tìm những chi tiết cho thấy chị Nhà Trò rất yếu ớt?

Trả lời:

Đó là những chi tiết:

+ Bé nhỏ gầy yếu quá.

+ Người bụ nhỡ như mới lột.

+ Hai cánh mỏng như cánh bướm non, ngắn chùn chùn, chưa quen mở, yếu ớt không bay xa được xa, kiếm ăn không đủ bữa, nghèo túng.

Câu 2 (trang 5 SGK Tiếng Việt 4)

Nhà Trò bị bọn nhện ức hiếp, đe dọa như thế nào?

Trả lời:

Trước đây gặp lúc đói kém, mẹ của Nhà Trò có vay lương ăn của bọn Nhện, rồi mẹ Nhà Trò chết để lại Nhà Trò thui thủi một mình. Bản thân lại ốm yếu làm không đủ ăn, không trả được nợ nên bị bọn Nhện đánh. Hôm nay chúng lại còn giăng tơ chặn đường đi bắt, dọa sẽ vặt chân, vặt cánh ăn thịt Nhà Trò.

Câu 3 (trang 5 SGK Tiếng Việt 4)

Những lời nói và cử chỉ nào nói lên tấm lòng nghĩa hiệp của Dế Mèn?

Trả lời:

Đó là: "Em đừng sợ. Hãy trở về cùng tôi đây. Đứa độc ác không thể cậy khỏe ăn hiếp yếu" rồi dẫn Nhà Trò đến chỗ bọn Nhện đang mai phục". Hành động đó, lời nói đó thể hiện lòng nghĩa hiệp của Dế Mèn thấy chuyện "bất bình chẳng tha".

Câu 4 (trang 5 SGK Tiếng Việt lớp 4)

Nêu một hình ảnh nhân hóa mà em thích. Cho biết vì sao em thích?

Trả lời:

Bài văn có rất nhiều hình ảnh nhân hóa, nhưng em thích nhất là hình ảnh Dế Mèn "xoè cả hai càng ra bảo Nhà Trò".

Đại ý: Ca ngợi hành động đẹp đẽ và lòng nghĩa hiệp của Dế Mèn, một con người "ra đường thấy chuyện bất bình chẳng tha", sẵn sàng bao bọc, che chở cho kẻ yếu, xóa bỏ mọi áp bức bất công trong xã hội.

Ngoài ra còn có các hình ảnh khác, học sinh tham khảo

Nhà Trò ngồi gục đầu bên tảng đá cuội, mặc áo thâm dài, người bự phần: Em thích vì hình ảnh này tả rất đúng về Nhà Trò, giống như một cô gái yếu đuối đáng thương.

– Dế Mèn xoè cả hai càng ra, bảo Nhà Trò: “Em đừng sợ...”: Em thích vì hình ảnh này tả Dế Mèn như một võ sĩ oai vệ, lời lẽ mạnh mẽ, nghĩa hiệp.

– Dế Mèn dắt Nhà Trò đi một quãng thì tới chỗ mai phục của bọn nhện: Em thích vì hình ảnh này làm cho các con vật có hành động giống hệt như người. Bọn nhện biết mai phục để bắt Nhà Trò. Dế Mèn dũng cảm che chở, bảo vệ kẻ yếu, đi thẳng tới chỗ mai phục của bọn nhện.